

**Аналіз регуляторного впливу
проекту постанови Правління Національного банку України
“Про затвердження Положення про порядок та умови укладення
договору страхування відповідальності суб’єкта аудиторської
діяльності перед третіми особами”**

I. Визначення проблеми, яку передбачається розв’язати шляхом державного регулювання

Національний банк України (далі – Національний банк) відповідно до пункту 8¹ статті 7 розділу I Закону України “Про Національний банк України” наділений повноваженнями здійснювати державне регулювання та нагляд на індивідуальній і консолідованій основі на ринках небанківських фінансових послуг в межах, визначених Законом України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” та іншими законами України.

Законом України від 14.12.2021 № 1953-IX “Про фінансові послуги та фінансові компанії” (далі – Закон про фінансові послуги) унесено зміни до статті 43 Закону України від 21.12.2017 № 2258-VII “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” (далі – Закон про аудит), що вводяться в дію з 01.01.2024.

У частині другій статті 43 Закону про аудит встановлений обов’язок суб’єкта аудиторської діяльності, який провадить обов’язковий аудит фінансової звітності, мати договір страхування відповідальності суб’єкта аудиторської діяльності перед третіми особами та визначені повноваження Національного банку за погодженням з Органом суспільного нагляду за аудиторською діяльністю щодо визначення порядку укладення договору страхування відповідальності суб’єкта аудиторської діяльності, який провадить обов’язковий аудит фінансової звітності, перед третіми особами та умов, на яких укладається такий договір страхування.

Проблема, що пропонується розв’язати шляхом державного регулювання, а саме шляхом прийняття проекту постанови Правління Національного банку “Про затвердження Положення про порядок та умови укладення договору страхування відповідальності суб’єкта аудиторської діяльності перед третіми особами” (далі – регуляторний акт), стосується:

визначення порядку укладення договору страхування відповідальності суб’єкта аудиторської діяльності, який провадить обов’язковий аудит фінансової звітності, перед третіми особами;

визначення умов, на яких укладається договір страхування відповідальності суб’єкта аудиторської діяльності, який провадить обов’язковий аудит фінансової звітності, перед третіми особами.

У відповідній сфері правового регулювання є акт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (далі –

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

V/33-0008/112939

від 27.09.2023 10:35

Нацкомфінпослуг), затверджений розпорядженням Нацкомфінпослуг від 13.11.2018 № 1977, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27.11.2018 за № 1348/32800, який встановлює типовий договір добровільного страхування цивільно-правової відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності перед третіми особами та частково умови укладання таких договорів страхування.

У пункті 30 розділу VII “Прикінцеві та перехідні положення” Закону про фінансові послуги рекомендовано до дня введення в дію цього Закону Національному банку привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом та забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації положень цього Закону.

Зазначене вище питання не може бути вирішене за допомогою ринкових механізмів, оскільки належить до реалізації повноважень Національного банку, визначених Законом про аудит. Також проблема не може бути розв'язана за допомогою нормативно-правового акта Нацкомфінпослуг, що не відповідає вимогам Закону України від 19.11.2021 № 1909-IX “Про страхування” (далі – Закон про страхування), положення якого будуть уведені в дію з 01.01.2024, Закону про аудит та відповідно потребує перегляду.

Отже, існує потреба у врегулюванні вищезазначеної проблеми та затвердженні відповідного нормативно-правового акта Національного банку. Водночас наведений вище нормативно-правовий акт Нацкомфінпослуг буде визнаний таким, що втратив чинність, після прийняття регуляторного акта.

Суб'єктами, на яких поширюється дія регуляторного акта, є страховики та філії страховиків-нерезидентів, що здійснюють діяльність зі страхування іншого, ніж страхування життя (далі – страховики), а також страхові посередники в разі укладання договорів страхування за їх участю. Проблема, що пропонується розв'язати шляхом державного регулювання, у разі її не вирішення спричинить ситуацію, що справлятиме негативний вплив на діяльність страховиків.

II. Визначення цілей державного регулювання

Цілями державного регулювання, що безпосередньо пов'язані з розв'язанням вищезазначеної проблеми, є реалізація повноважень Національного банку, визначених Законом про аудит, а саме: визначення порядку укладення договору страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності, який провадить обов'язковий аудит фінансової звітності, перед третіми особами та умов, на яких укладається такий договір страхування.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

В/33-0008/112939

від 27.09.2023 10:35

III. Визначення та оцінка всіх прийнятних альтернативних способів досягнення зазначених цілей, наведення аргументів щодо переваги обраного способу

Одним із способів досягнення зазначених цілей може бути залишення наявного стану законодавства України, що не відповідає вимогам Закону про страхування та Закону про аудит.

Перевагами цього способу є збереження наявного стану законодавства України, а саме застосування нормативно-правового акта Нацкомфінпослуг, що встановлює типовий договір добровільного страхування цивільно-правової відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності перед третіми особами та частково умови укладання таких договорів страхування.

Водночас починаючи з 01.01.2024 унаслідок набуття чинності нової редакції статті 43 Закону про аудит виникне правова невизначеність у законодавстві щодо порядку укладення договору страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності, який провадить обов'язковий аудит фінансової звітності, перед третіми особами та невідповідність типового договору добровільного страхування цивільно-правової відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності перед третіми особами, затвердженого нормативно-правовим актом Нацкомфінпослуг, Закону про страхування та Закону про аудит.

Вищенаведене не дасть змогу реалізувати повноваження Національного банку, визначені Законом про аудит, через те, що немає нормативно-правового акта Національного банку у визначеній сфері правового регулювання.

Отже, застосування такого способу досягнення цілей та вирішення проблеми таким способом не є прийнятним.

Альтернативним способом досягнення встановлених цілей є визначення Національним банком порядку та умов укладення договору страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності, який провадить обов'язковий аудит фінансової звітності, перед третіми особами.

Недоліками запропонованого способу є можливі додаткові витрати страховиків, пов'язані з необхідністю виконання вимог Закону про аудит, на приведення своєї діяльності у відповідність до вимог регуляторного акта, включаючи розроблення та/або внесення змін до внутрішніх документів страховика, оновлення матеріалів та інформації на вебсайті страховика, з метою забезпечення укладання нових договорів відповідно до порядку та умов укладення договору страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності, який провадить обов'язковий аудит фінансової звітності, перед третіми особами, визначених цим регуляторним актом.

Відповідні витрати страховиків здійснюватимуться в межах кошторисів витрат на поточну операційну діяльність.

Перевагами такого способу є реалізація положень та вимог Закону про аудит, встановлення Національним банком порядку та умов укладення

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

B/33-0008/112939

від 27.09.2023 10:35

договору страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності, який провадить обов'язковий аудит фінансової звітності, перед третіми особами, що в цілому призведе до впорядкування діяльності з надання послуг зі страхування відповідальності суб'єктів аудиторської діяльності.

Тому Національний банк з урахуванням положень Закону про страхування та Закону про аудит обрав варіант прийняття запропонованого регуляторного акта як найкращий спосіб досягнення зазначених цілей.

IV. Опис механізму, який пропонується застосувати для розв'язання проблеми, і відповідні заходи

Регуляторним актом передбачено затвердження Положення про порядок та умови укладення договору страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності перед третіми особами.

Регуляторний акт визначає:

порядок укладення договору страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності перед третіми особами під час надання аудиторських послуг з обов'язкового аудиту, уключаючи клас страхування, у межах якого укладається такий договір страхування, порядок укладення договору страхування на новий строк у разі припинення дії попереднього договору страхування;

умови, на яких укладається договір страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності перед третіми особами, уключаючи визначення страхового випадку за таким договором страхування та обставини визнання факту настання страхового випадку, мінімальний строк розширеного періоду подання вимог потерпілими третіми особами за страховими випадками, що мали місце в період дії договору страхування, вимоги до визначення страхової суми.

Прийняття регуляторного акта дасть змогу страховикам визначати умови укладення договору страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності, який провадить обов'язковий аудит фінансової звітності, перед третіми особами та укладати такі договори страхування в порядку, визначеному регуляторним актом. Також прийняття регуляторного акта дасть змогу реалізувати повноваження Національного банку, визначені в статті 43 Закону про аудит.

Ступінь ефективності регуляторного акта оцінюватиметься за результатами аналізу показників діяльності страховиків за класом страхування 13 "Страхування іншої відповідальності (крім визначеної у класах 10, 11, 12)", визначеним у статті 4 Закону про страхування.

V. Обґрунтування можливості досягнення визначених цілей у разі прийняття регуляторного акта

Вимоги регуляторного акта є обов'язковими для виконання всіма

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

В/33-0008/112939

від 27.09.2023 10:35

страховиками під час здійснення ними страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності, який провадить обов'язковий аудит фінансової звітності, перед третіми особами та страховими посередниками під час участі таких посередників в укладенні договорів страхування.

Ризик як негативного, так і позитивного впливу зовнішніх чинників на дію регуляторного акта потенційно зумовлюється переважно змінами в законодавчих актах України, що може призвести до потреби в унесенні змін до регуляторного акта.

Упровадження вимог регуляторного акта не потребує додаткових витрат Національного банку, оскільки здійснюється в межах його повноважень.

Додаткові часові витрати страховиків, що пов'язані з регуляторним актом, полягатимуть у необхідності здійснити дії щодо приведення своєї діяльності у відповідність до вимог цього регуляторного акта в строки, визначені цим регуляторним актом.

Здійснення державного регулювання та нагляду за додержанням вимог регуляторного акта відбуватиметься в межах здійснення Національним банком наглядової діяльності за здійсненням діяльності на ринку страхування із періодичністю, визначеною відповідними нормативно-правовими актами Національного банку.

VI. Визначення очікуваних результатів прийняття акта

Прийняття регуляторного акта дасть змогу виконати вимоги Закону про аудит, реалізувати повноваження Національного банку щодо визначення порядку та умов укладення договору страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності, який провадить обов'язковий аудит фінансової звітності, перед третіми особами.

За результатами визначення очікуваних результатів прийняття регуляторного акта протягом усього строку його дії можна виокремити такі наслідки його дії для суб'єктів, на яких поширюється дія регуляторного акта.

Позитивними наслідками дії регуляторного акта є:

реалізація положень Закону про аудит;

врегулювання порядку укладення договору страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності, який провадить обов'язковий аудит фінансової звітності, перед третіми особами;

визначення умов укладення договору страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності, який провадить обов'язковий аудит фінансової звітності, перед третіми особами;

підвищення вірогідності налаштування умов договорів страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності, який провадить обов'язковий аудит фінансової звітності, перед третіми особами під потреби конкретного клієнта;

підвищення прозорості умов договорів страхування відповідальності

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

В/33-0008/112939

від 27.09.2023 10:35

суб'єкта аудиторської діяльності, який провадить обов'язковий аудит фінансової звітності, перед третіми особами, логічності та однозначності їх викладення;

посилення захисту прав та законних інтересів клієнтів.

Негативним наслідком дії регуляторного акта можуть стати додаткові часові витрати страховиків, пов'язані з приведенням своєї діяльності у відповідність до вимог цього регуляторного акта, що здійснюватимуться страховиками в межах кошторисів витрат на поточну операційну діяльність.

Таким чином, очікувані результати прийняття регуляторного акта будуть мати позитивний вплив для всіх суб'єктів, на яких поширюється дія регуляторного акта.

Ураховуючи специфіку сфери правового регулювання акта, не вбачається за можливе обчислення розмірів позитивних результатів та можливих негативних наслідків до його прийняття.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії акта

Запропонований до розгляду регуляторний акт набиратиме чинності з 01.01.2024 (з дня введення в дію Закону про фінансові послуги, яким внесено зміни до Закону про аудит).

До переоформлення ліцензій на здійснення діяльності зі страхування відповідно до пункту 17 розділу XV "Прикінцеві та перехідні положення" Закону про страхування страховики укладатимуть договори страхування відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності, який провадить обов'язковий аудит фінансової звітності, перед третіми особами з урахуванням вимог розділу XIII Закону про страхування, запропонованого акта та на підставі порядку співвідношення видів та класів страхування, визначених у пункті 18 розділу XV "Прикінцеві та перехідні положення" Закону про страхування.

Строк дії акта не обмежений в часі.

VIII. Визначення показників результативності акта

Показники результативності регуляторного акта такі:

1) кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта.

Станом на 01.08.2023 діяльність зі страхування іншого, ніж страхування життя провадять 102 страховики;

2) кошти і час, що витратять суб'єкти господарювання та/або фізичні особи у зв'язку з виконанням вимог регуляторного акта.

Витрати коштів та часу фізичних осіб, пов'язані з виконанням вимог акта, не передбачаються.

Часові витрати страховиків, пов'язані з приведенням у відповідність до вимог регуляторного акта своєї діяльності;

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до: 08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

В/33-0008/112939

від 27.09.2023 10:35

3) обсяг валових страхових премій.

Станом на 30.06.2023 обсяг валових страхових премій, зібраних страховиками, які провадять діяльність зі страхування іншого, ніж страхування життя, становить 19 094,8 млн грн;

4) обсяг страхових виплат, здійснених страховиками за договорами страхування іншого, ніж страхування життя, на 30.06.2023, становить 7 241,3 млн грн.

ІХ. Визначення заходів, з допомогою яких буде здійснюватися відстеження результативності акта

Відповідно до статей 3 та 10 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” Національний банк проводить базові, повторні та періодичні відстеження результативності власних регуляторних актів з урахуванням Методики відстеження результативності регуляторного акта Національного банку, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 14.04.2004 № 471.

Відстеження результативності регуляторного акта проводитиметься з використанням статистичних даних. Цільові групи осіб для опитування чи наукові установи не залучатимуться для проведення відстеження результативності регуляторного акта.

Базове відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься протягом року з дня набрання чинності цим актом відповідно до частини п’ятої статті 10 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності”, оскільки для відстеження результативності використовуватимуться статистичні дані.

Повторне відстеження буде проведено не пізніше двох років із дня набрання чинності регуляторним актом.

Періодичне відстеження результативності – один раз на кожні три роки з дня закінчення заходів із повторного відстеження результативності регуляторного акта.

Інформування суб’єктів господарювання щодо основних положень регуляторного акта здійснюватиметься шляхом його оприлюднення на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України.

Голова Національного банку України

Андрій ПИШНИЙ

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

В/33-0008/112939

від 27.09.2023 10:35